

Traklar ve atları

HALÛK PERK

KOLEKSİYON: HALÛK PERK

TRAKLARIN, adını verdikleri Trakya bölgesine MÖ 1200'lerde ve belki de biraz daha erken dönemde yerleştikleri tahmin edilmektedir. Traklar, bugünkü Trakya, Bulgaristan ve kuzey Yunanistan'da yaşamış Hint-Avrupa kökenli bir halktır. Yazı kullanmamış topluluklar arasında olup dilleri de Hint-Avrupa dillerinin satem grubuna dâhil, ölü bir dildir. Bergulae (Lüleburgaz), Bizye (Vize), Thinas (İğneada) önemli Trak yerleşimleridir.

Trakya tümülüsleri Traklardan günümüze ulaşan anıt mezarlardır. Bölgedeki son Trak izleri, Trak kültür varlığının Hıristiyanlığın etkisiyle tamamen ortadan silinene kadar Bizans dönemine

dek devam ettiğini göstermektedir. Bitinya ve Frigya bölgesine adını verenler; Bitniler ve Frigler de Trak kabîleleridir.

Doğu Avrupa'nın en eski halklarından biri olan Traklar, Demir Çağ kültürünün önemli bir temsilcisidiler. Trak adı ilk olarak Homeros'un destânında geçer. Târihin babası Herodot'a göre, Traklar Hindûlardan sonra dünya üzerindeki en kalabalık savaşçı kabîlelerdi ve birlik olmaları durumunda yenilmez olacaklardı. Tek lider yönetiminde birleşemeyen Traklar, ancak MÖ V. yüzyılda devlet kurabilmişlerdir. Var oldukları bin yıl süresince Minos ve Anadolu kültürleri ile temas hâlinde oldular ve Miken uygarlığının oluşumuna katkı sağladılar.

Bilindiği kadarıyla topluluğun geneli beyaz tenli, açık renk gözlü ve kumral/sarışın insanlardan oluşmaktaydı. Günümüz dağlıları da hâlen benzer özellikler göstermektedir. Antik yazarlar, siyâsal birlikten yoksun kabîleler hâlinde, köylerde basit evlerde yaşadıkları için onları ilkel ve barbar olarak niteler. Ancak, Traklar özellikle müzik ve şiirde oldukça gelişmiş bir kültüre sâhiptir. Tarım ve hayvancılık (özellikle at, katır ve koyun), meyve, sebze ve üzüm yetiştiriciliği, marangozluk, çanak çömlekçilik, keten kumaş dokumacılığı ve kuyumculuk (altın, süs eşyası) yaparak geçimlerini sağlamışlardır. Özellikle at yetiştiriciliğinde iyidiler. Küçük yaştan başlayarak at binmeyi ve at üzerinde

Süvâri heykelcikleri, bronz.

At heykelcikleri, bronz.

savaşmayı öğreniyorlardı. Hatta, cenâze törenlerinde at yarışları düzenliyorlardı. Savaşçı nitelikleri yüksekti. Makedonya ve Roma ordularının gözde paralı askerleriydiler.

Makedon ve Yunan halklarıyla Traklar arasındaki ilişkilerin pek dostça olmadığı bilinmektedir. Yunan yayılcı politikasına karşı duran Traklar, Yunan kolonicileri için büyük bir sorun oluşturmuş ve çoğu zaman aralarında bir savaş yaşanmıştır. Traklar Truvalıların müttefikleri olarak târif edilmişler; Achaeanlılar ile cesâret, yiğitlik ve zenginlikte eşit olarak anılmışlardır. Rhesos, Maron, Peiroos, Akamas efsânevi Trak krallarıdır.

Trak kabîlelerinin adları Grekçe veya Latince olarak zamânımıza kadar gelmiştir. Bu adlar bâzen büyük kabîlelerin bölündüğü küçük oymakları ifâde etmektedir. Bâzen de Grekler tarafından kabîleleri veya kabîle gruplarını birbirinden ayırt etmek için, “Dağlı Traklar”, “Kırsız Traklar”, “Kılıç taşıyan Traklar” gibi çeşitli tanımlamalarla ya da oturmuş oldukları yerlere göre adlandırılmışlardır.

Herodot’a göre, Trak kollarının ortak tanrısı “Heros” atlı olarak tasvir edilip “Trak atlısı” adıyla bilinir. Ayrıca Heros kültü Roma devrinde yaygınlık kazanmıştır.

Târihî bilgiler Trak krallarının sâbit bir başkentinin olmadığını göstermektedir. Kral neredeyse başkent olarak orası kabul edilmiştir. Farklı târihsel dönemlerde bir siyâsî veya dînî otoritenin yönetimine girmiş Trak topraklarında bâzı Trak topluluklarının varlıklarını sürdürdükleri arkeolojik bulgulardan anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

1 Delemen, İ., *Halûk Perk Müzesi’ndeki Thrak ve Anadolu Atlıları*, Tuliya I, s.149 vd, İstanbul, 2005.

2 Beksaç, E., “Doğu Trakya’da Traklar”, <http://traklarvetarihleri.blogspot.com/>

3 Beksaç, E., *Traklarda Kutsalın Göstergesi: Gerçekler ve Yanılgılar*, 22 Nisan 2009 Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi konuşmasından, <https://docplayer.biz.tr/9593699-Traklarda-kutsalın-gostergesi-gercekler-ve-yanilgilar-prof-dr-engin-beksac-22-nisan-2009.html>.

4 Beksaç, E., Beksaç, Ş., Hatipler, M., Bithyniai Traklar ve diğer Balkanlı Halklar: Trakoloji Bakış Açısından Genel Bir Kimlik Çalışması, Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu – III, <http://www.kocaelitarihsempozyumu.com/suleymanpasa.html>.

Süvâri atlı adak stel parçaları, mermer.

Süvâri atlı adaklar, mermer.

